

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

2019

TATAISO YA HO TSHWAYA

MATSHWAO: 80

Tataiso ena ya ho tshwaya e na le maqephe a 10.

KAROLO YA A: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – (MATSHWAO A 50)**SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) - SLKT****ELA HLOKO:**

- Sebedisa ruburiki ena ka nako tsohle ha o lekanyetsa meqoqo (PAMPIRI YA 3, KAROLO YA A).
- Matshwao a 0-50 a arotswe ho ya ka dikgato tse 5 tsa ditlhaloso.
- Lekgetheng la Dikahare, Puo le Setaele, tlhaloso e nngwe le e nngwe ya bokgoni e arotswe habedi ho hlahisa boemo bo hodimo le boemo bo tlase; boemo bo bong le bo bong bo na le tlhaloso ya bona.
- Lekgetha la sebopheho lona ha le a arolwa ka bokgoni bo nang le boemo bo hodimo le bo tlase.

RUBURIKI YA HO LEKANYETSA MOQOQO – SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE [MATSHWAO A 50]

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE LE MORALO (Nehelano ya sehlooho) tlhophiso ya mehopolo le dintla, kelohloko ya baamohedi ba ditaba, maikemisetso le maemo	Boemo bo hodimo	28–30	22–24	16–18	10–12	4–6
		-Nehelano e bontshang kutlwisiso e babatsehang ya sehlooho e supang bokgoni bo ikgethang -Mehopolo e matla, e phepetsa monahano, mme ke e kgodisang -O hlophisitswe hantle ka tsela e babatsehang, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	-Nehelano e ntle e supang tsebo le bokgoni -Mehopolo ke e ipapisitseng ka bottalo le sehlooho, mme e kgahlisang -O hlophisitswe hantle ka tsela e supang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	-Nehelano ke e kgotsofatsang ditlhokeho; -Mehopolo e momahane ka tsela e kgotsofatsang le e kgodisang; -O hlophisitswe hantle ka tsela e mahareng, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo.	-Nehelano e momahane mona le mane -Mehopolo ke e seng ya boiqapelo, mme e sa hlakang -Ho na le bopaki bo seng bokae ba tlhophiso le momahano ya mosebetsi	-Nehelano e tswile lekoteng ho hang -Mehopolo ke e sa tsepamang e dubakaneng -Ha e utlwahale, mme dintla di a phetakawa -Ha o a hlophiswa ka tshwanelo le momahano ha e yo
MATSHWAO A 30	Boemo bo tlase	25–27	19–21	13–15	7–9	0–3
		-Mosebetsi o tswileng matsoho leha o haellwa ke dintla tse ikgethang tsa moqoqo o babatsehang -Mehopolo ke e supang boiphihlelo bo hodimo -O hlophisitswe hantle ka tsela e babatsehang, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	-Mosebetsi o radlweng hantle -Mehopolo ke e loketseng, mme e thahasellisang -O hlophisitswe hantle ka tsela e bontshang bokgoni, mme o momahane ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	-Mosebetsi o a kgotsofatsa leha o sa hlaka mona le mane -Mehopolo e momahane ka tsela e mahareng, mme e a kgodisa -Karolo feela e hlophisehile ka tshwanelo ho kenyeditswe selelekela, mmele le qetelo	-Mosebetsi boholo o tswile lekoteng -Mehopolo ha e a momahane ka tshwanelo, mme e a lahlehis -Nehelano ha e na bopaki bo bokaalo ba tlhophiso le momahano	-Boiteko ke bo fokolang ba ho arabela sehlooho -Mehopolo e tswile lekoteng ka ho phethahala, ha e a nepahala -Mosebetsi ha o a tsepama sehloohong, mme o dubakane

Makgetha a ho lekanyetsa		Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ke tse lokelang sepho/tshusumetsa le maemo Kgetho ya mantswe Tshebediso ya puo le tlwaelo, matshwao a ho bala le mopeleto	Boemo bo hodimo	14–15 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepho, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e babatsehang -Tshebediso ya hae ya puo e a ikgetha, mme e bontsha boitshepo ka tsela e tsotethang -O sebedisitse sehalo se matla, mme se susumetsang ka tsela e ikgethang -O batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni bo tsotethang	11–12 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepho, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e supang bokgoni -Tshebediso ya puo e matla, mme ho sebedisitswe sehalo se loketseng -Boholo ba mosebetsi ha ona diphoso tsa tshebediso ya puo le mopeleto -O radilwe hantle ka tshwanelo	8–9 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe di loketse sepho, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo ka tsela e mahareng -Tshebediso ya puo ke e loketseng, mme e fetisa moelelo ka tshwanelo -Puo ya bonono ke e loketseng, mme e sebedisitswe ka tshwanelo -Sehalo se sebedisitswe ka tshwanelo -O radilwe ka tsela e mahareng feela	5–6 -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela sepho, baamohedi ba ditaba mmoho le maemo a ditaba -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela -Sehalo mmoho le moelelo o hlahiswang ke tema ke tse sa lokelang -Ho sebedisitswe tlotlontswe ya motheo feela	0–3 -Tshebediso ya puo ke e sa utlwisiseheng -Sehalo, rejisetara, setaele le tlotlontswe ha di a lokela baamohedi ba ditaba, sepho le maemo -Tshebediso ya tlotlontswe e haellang ke sesosa sa nehelano e sa utlwisiseheng
MATSHWAO A 15	Boemo bo tlase	13 -Tshebediso ya puo ke e nepahetseng, mme e susumetsang sehalo sa tema -O batla o hloka diphoso tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe ka bokgoni	10 -Tshebediso ya puo ke e sefutho, mme e loketseng maemo -Sehalo ke se matla, mme se loketseng -Ho na le diphoso tse seng kae tsa puo le tsa mopeleto -O radilwe hantle	7 -Tshebediso ya puo ke e kgotsafatsang leha ho na le ho sa tsamaelane mona le mane -Ka kakaretso sehalo ke se loketseng leha puo ya bonono e le e haellang	4 -Tshebediso ya puo ke ya motheo feela. -Popeho ya dipolelo ke e tshwanang e se nang motswako o monyane kapa o siyo hohang -Tlotlontswe e haella haholo feela	
SEBOPEHO Makgetha a tema: popeho ya dipolelo le kgodiso ya diratswana le bolelele bo hlokehang		5 -Kgodiso ya sehlooho ke e babatsehang -Dintlha tse phethahetseng ka bottalo. -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e babatsehang.	4 -Tlhahlamano ya dintlha ke e loketseng, mme e hodisang sehlooho -Momahano e bopilweng ke e supang bokgoni -Dipolelo le diratswana di a hlahlamana mme di fapafapantswe.	3 -Dintlha tse loketseng di ntshetswa pele -Dipolelo le diratswana di bopilwe ka tsela e mahareng -Moqoqo o a utlwisiseha leha o le diphoso.	2 -Dintlha tse itseng di a utlwahala -Dipolelo le diratswana di na le diphoso -Moqoqo o ntse o hlahisa moelelo o itseng.	0–1 -Dintlha tse hlokehang tsa bohlokwa ha di a haella -Dipolelo le diratswana tse hlahisitweng ke tse fosahetseng -Moqoqo ha o na moelelo o lebeletsweng
MATSHWAO A 5						
MATSHWAO		43–50	33–40	23–30	13–20	0–10

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo (60%)	30	DM =
Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (30%)	15	PST =
Sebopoho (10%)	05	Seb =
Matshwao ohle	50	

KAROLO YA A: MOQOQO**POTSO YA 1****1.1 Sehlooho: Ruri, ho utlwa bohloko ho hlalefisa motho.**

Dikahare: Di hlakise hore ke diketsahalo dife tse bohloko tse ka hlalefisang motho ho be ho hlakiswe mehlala ya diketsahalo tse bohloko, le ditsela tseo di ka hlalefisang motho kateng.

[50]

1.2 Sehlooho: Bohlokwa ba lekgetho ntshetsopeleng ya setjhaba.

Dikahare: Di hlakise seabo seo lekgetho le bang le sona ntshetsopeleng ya setjhaba. Ho be ho hlake kamoo le tswelang motho ya sebetsang le ya sa sebetseng molemo kateng ka ho tshwana. Mang le mang a bone molemo wa lona. jj

[50]

1.3 Sehlooho: Monate le bohloko ba ho ba mokwetlisi dipapading.

Dikahare: Di bontshe monate wa ho ba mokwetlisi, j.k. ho tsejwa le ho fuwa thoholetso le tlhompho ke setjhaba nakong ya katileho ya sehlopha sa hae. Hape a ka fumana tshireletso setjhabeng ka baka la setumo sa hae, jj. Di boele di bontshe bohloko, j.k. ho futuhelwa le ho sehollwa ke batshehetsi le baqolotsi ba ditaba nakong eo sehlopha se sa sebetseng hantle. Hape bohloko bo bong e ka ba ho hloka boiketlo le ho se robale hantle ha sehlopha se sa atlehe, jj.

[50]

1.4 Sehlooho: Ditlamorao tse bosula tsa ho hloka boikemelo bophelong.

Dikahare: Di bontshe hore ho hloka boikemelo ho ka senyetsa motho bokamoso jwang, j.k. ho iphumana o le kotsing/tjhanganeng ka lebaka la ho sitwa ho iketsetsa diqeto bophelong. Di boele di bontshe dimpe ka kakaretso tsa ho se inkele diqeto bophelong.

[50]

1.5 Sehlooho: Ha nka bona batjha ba na le bokamoso bo tjhabileng.

Dikahare: Di totobatse hore ke ditakatso dife tseo mongodi a labalabelang hore batjha ba di etse tse tla fetola maphelo a bona. A be a hlakise hore ke diketso dife tsa batjha tse lebisang bokamosong bo tjhabileng.

[50]

1.6.1– Ditshwantsho**1.6.3 • Dikahare tse lebelletsweng:**

- moqoqong ona mohlahlobuwa o sheba setshwantsho, mme a qoqe ka seo setshwantsho se se qholotsang maikutlong a hae.
- moqoqo wa hae o tshwanetse ho dumella mmadi ho itemohela sehlooho seo ho qoqwang ka sona ka tsela e hlakileng;
- Moqoqo o ka ngolwa ho hla ha lehlakoreng lefe kapa lefe.

[50]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA A:**50**

KAROLO YA B: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E TELELE - (MATSHWAO A 30)**SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) SLKT**

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhophiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo. MATSHWAO A: 18	15–18 -Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; -Mehopolo e matla, e butswitseng; -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hhalositsweng ka tsela e supang bokgoni, mme di tshehetsha sehlooho; -Dintlhla tsohle di tshehetsha sehlooho, mme di hhalositswe ka tsela e babatsehang; -Sebopetho ke se nepahetseng.	11–14 -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o a tsepame ka ho phethahala – ho na le ho kgera itseng; -Mehopolo le dikahare di na le momahanano e mahareng; -Sebopetho ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	8–10 -Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o a tsepame ka ho phethahala – ho na le ho kgera itseng; -Mehopolo le dikahare di na le momahanano e mahareng; -Ke dintlhla tse itseng feela tse tshehetsang sehlooho; -Sebopetho ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso.	5–7 -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgera; -Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di na le momahanano; - Sehlooho se tshehetswa ke dintlhla tse mmalwa; -Sebopetho se foofo feela, mme se na le bohlotsta bo boholo. -Kgaello e matla ya tse itseng tsa bohlokwa.	0–4 -Nehelano e totobatsa kgaello ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo; -Mehopolo le dikahare ha di na momahanano; -Ke dintlhla tse mmalwa haholo tse tshehetsang sehlooho; -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopetho.
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maike misetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang. MATSHWAO A: 12	10–12 -Tshebediso ya puo e nepahetse ebole e bopehile hantle; -Mosebetsi ha o na diphoso.	8–9 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maike misetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo. -Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebole e bopehile hantle; -Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo; -Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	6–7 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maike misetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e mahareng -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; -Tshebediso ya tlotlontswe ke e lekaneng; -Diphoso ha se tse nyotobetsang moevelo.	4–5 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maike misetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane; -Tshebediso ya puo e fosahetse ebole e tletse diphoso tse ngata; -Tlotlontswe e haellang; -Moelelo o nyotobetsse.	0–3 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe ha di dumellane le maike misetso, baamohedi ba ditaba le maemo; -Mosebetsi o tletse diphoso, o dubakane; -Tlotlontswe ha e dumellane le sepheo; -Moelelo o nyotobetsse haholo.
MATSHWAO	25–30	19–23	14–17	9–12	0–7

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetsa	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopetho (60%) Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	18 12	DMS = PST =
Matshwao ohle	30	

KAROLO YA B: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE TELELE

POTSO YA 2

2.1 LENGOLO LA SEMMUSO

Sebopoho:

- Diaterese di pedi, ke ya mongodi le ya moamohedi wa lengolo. Ya mongodi e ngolwe bohareng ba leqephe letsohong le letona, e nto latelwa ke mohla. Ya ya ngollwang e be letsohong le letshehadi, e qalwe ka maemo a tshebetso a ya ngollwang.
- Ho tlolwe mola ka mora aterese e be ho tla tumediso.
- Tlasa tumediso ho ngolwe seholooho.
- Ho tlolwe mola ebe ho qalwa ditaba tsa selelekela.
- Mmele wa lengolo o matlafatse mahlakore a fapaneng a taba. O botjwe ka diratswana.
- Qetellong a fane ka ditshisinyo kapa dikeletso tsa hae.

Dikahare

Tse ding tsa dintlha tse ka hlahiswang:

- Di hlakise sebaka seo ho buuwang ka sona.
- Di hlakise mefuta ya diketsahalo e tlisang tlhokeho ya polokeho.
- Di hlakise hore maemo a tshireletso ka kakaretso ke a jwang sekolong, jj. [30]

2.2 TSA BOPHELO BA MOFU/OBITJHUARI

Dikahare:

- Lebitso la mofu.
- Tlhaho ya hae (sebaka, letsatsi le selemo sa tswalo).
- Tsa kgolo ya hae: thuto, mosebetsi le lenyalo (ha di le teng).
- Tsa lefu la hae (letsatsi le tsela eo a hlokahtseng ka yona).
- Maballo: bao a ba siyang.
- Seboko sa hae.

[30]

2.3 TEKOLOKAKARETSO/BOIKGOPOTSO

Dikahare le sebopoho:

- Lebitso la restjhurente le hlake.
- Ho hlahiswe sebaka moo e fumanehang teng.
- A bue ka tikoloho hore na ke e kgutsitseng, e dumellang moreki ho keteka ntle le tshitiso.
- Ho hlakiswe hore maemo a tshireletso ka kakaretso ke a jwang.
- A rorise kapa a seholle ditshebeletso tseo a di fumaneng moo.
- E ngolwe ka diratswana.
- Qetello e bontshe ditshisinyo le ditlhahiso tsa mongodi.
- Lebitso la mongodi wa tsa boikgopotso/tekolokakaretso le hlahiswe.

[30]

2.4 PUO

Dikahare:

- Selelekela se be matla, mme se hlakise sepheo.
- Puo e kgothalletse baithuti ho sebetsa ka thata.
- Puo e be e loketseng baamohedi ba ditaba le maemo.
- Dipolelo ke tse kgutshwane tse ka nnang tsa tswaka metlae, diqotso kapa dipolediso tsa bonono ho natefisa puo.
- Puo e be e phallang ha monatjana.

[30]

MATSHWAO OHLE A KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: RUBURIKI YA HO LEKANYETSA TEMA YA KGOKAHANO E KGUTSHWANE (MATSHWAO A 20)

SESOTHO PUO YA TLATSETSO YA PELE (FAL) SLKT

Makgetha a ho lekanyetsa	Phihlello e babatsehang	Phihlello e supang bokgoni	Phihlello e mahareng	Phihlello ya motheo feela	Phihlello e haellang
DIKAHARE, MORALO LE SEBOPEHO -Nehelano le mehopolo; -Tlhophiso ya mehopolo; -Sepheo, baamohedi ba ditaba, makgetha a tema le maemo. MATSHWAO A: 12	10–12 -Nehelano e babatsehang e supang bokgoni bo ikgethang; -Mehopolo e matla, e butswitseng; -Tsebo e batsi ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hhalositsweng ka tsela e supang bokgoni, mme di tshehetsa sehlooho; -Dinthla tsohle di tshehetsa sehlooho, mme di hhalositswe ka tsela e babatsehang; -Sebopheo ke se nepahetseng.	8–9 -Nehelano e ntle haholo, e bontshang tsebo e ntle ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o kgere, o tsepame; -Mehopolo le dikahare ke tse momahaneng, tse hhalositsweng ka tsela e supang bokgoni, mme di tshehetsa sehlooho; -Sebopheo ke se loketseng se nang le diphoso tse mmalwa.	6–7 -Nehelano e lekaneng e bontshang tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi ha o a tsepama ka ho phethahala – ho na le ho kgera ho itseng; -Mehopolo le dikahare di na le momahano e mahareng; -Ke dintilha tse itseng feela tse tshehetsang sehlooho; -Sebopheo ke se loketseng ka kakaretso empa se nang le diphoso.	4–5 -Nehelano ya motheo e bontshang tsebo ya makgetha a itseng feela a mofuta ona wa tema; -Mosebetsi o na le tsepamo e itseng empa o a kgere; -Ha se ka dinako tsohle mehopolo le dikahare di momahaneng. - Sehlooho se tshehetswa ke dintilha tse mmalwa; -Sebopheo se foofo feela, mme se na le bohlotsa bo boholo. -Kgaelo e matla ya tse itseng tsa bohlokwa.	0–3 -Nehelano e totobatsa kgaelo ya tsebo ya makgetha a mofuta ona wa tema; -Moelelo o nyotobetswa ke ho kgera ho hoholo; -Mehopolo le dikahare ha di na momahano; -Ke dintilha tse mmalwa haholo tse tshehetsang sehlooho; -Ha ho boiteko ba ho sebedisa melao ya sebopheo.
PUO, SETAELE LE HO HLAOLA DIPHOSO -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka ho fetisisa ka tsela e babatsehang. -Tshebediso ya puo e nepahetse ebile e bopehile hantle; -Mosebetsi ha o na diphoso.	7–8 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e bontshang bokgoni bo boholo. -Tshebediso ya puo e nepahetse ka kakaretso ebile e bopehile hantle; -Tshebediso ya tlotlontswe e ntle haholo; -Mosebetsi boholo ha o na diphoso.	5–6 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di loketse maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo ka tsela e mahareng -Mosebetsi o na le diphoso tse itseng tsa tshebediso ya puo; -Tshebediso ya tlotlontswe ke e lekaneng; -Diphoso ha se tse nyotobetsang moevelo.	4	3	0–2 -Sehalo, rejistara, setaele le tlotlontswe di lokela maikemisetso, baamohedi ba ditaba le maemo hanyane; -Tshebediso ya puo e fosahetse ebile e tletse diphoso tse ngata; -Tlotlontswe e haellang; -Moelelo o nyotobetse.
MATSHWAO A: 8	17–20	13–15	10–11	7–8	0–5
MATSHWAO					

Matshwao a ka sebediswang bakeng sa ho tshwaya:

Makgetha a Tekanyetso	Matshwao	Senotlolo
Dikahare/Moralo/Sebopheo (60%) Puo/Setaele/Ho hlaola diphoso (40%)	12 8	DMS = PST =
Matshwao ohle	20	

KAROLO YA C: DITEMA TSA KGOKAHANO TSE KGUTSHWANE

POTSO YA 3

3.1 PHOUSETARA

Sebopoho:

- Ho be le sehlooho se hohelang.
- Puo e lokela ho susumetsa mmadi.
- Ditaba di ngolwe ka mongolo o kgabisitsweng o moholo o hohelang.
- A ka sebedisa ditshwantsho ho hlakisa seo a buang ka sona.

Dikahare:

- Ho hlahiswe dintlha tse felletseng tsa tlhahisolededing.
- Mohla, nako le sebaka seo kopano e tla tshwarelwla ho sona di hlake ka botlalo.

[20]

3.2 DAYARI

Dikahare le sebopoho:

- Ho ngolwa diketsahalo tsa letsatsi ka leng e le rekoto.
- Letsatsi la mohla ho rekotwang le a ngolwa.
- E ngolwa ho tswa lehlakoreng la mmui.
- Puo ke e bonolo, mme sehalo se tsamaellana le boitlhophisetso ba ditlhodisano tseo.

[20]

3.3 DITSHUPISO

Sebopoho:

- Ditshupiso di lokela ho ngolwa di le ho sekaotaelo temekisong ya tumelo.
- Tatellano e nepahetseng ke ya bohlokwa.
- Bua ka mabitso a diterata j.k. thinyetsa lehlakoreng le letona seterateng sa Phophi le meaho j.k. feta poso ya Motsamai, tliliniki ya motse, lebala la dipapadi;jj.
- Mohlahlobuwa a hlalose hore ha ho fihlwa meahong ena, ho a thinywa kapa ho a fetwa.
- Matshwao a tsela j.k ha o fihla pele o tla bona letshwao la ho ema, jj.
- Lekanya bolelele ba tsela j.k ka mora kilometara e le nngwe, o tla bona ... le nako j.k tsamaya metsotso e leshome o tla kopana le ...
- Puo e hlakileng e bile e otlolohile le sehalo se tsamaellanang le mofuta ona wa tema di lokelwa ho sebediswa.

Dikahare:

- Ha o qeta ho theoha Boemelong ba dibese, kena mmileng wa Tladi. O lebe botjhabela o tla feta sepetele sa Arabelang, ofisi ya Mmasepala le MTN. Ha o fihla moo Tladi e kopanang le Kgotsi, o lebe borwa ka mmila wa Kgotsi. O boelego o thinyetse ka letsohong le letona ka mmileng wa Phamotse. O thinyetse ka letsohong le letshehadi, o kene mmileng wa Phiri, mme heke ya sekolo sa Phahama e ka letsohong le letshehadi.

[20]

**MATSHWAU OHLE A KAROLO YA C:
MATSHWAU OHLE A PAMPIRI ENA:**

20

100